

KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS TYRIMO ANALIZĖ

Parengė:

Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuro
Visuomenės sveikatos specialistė Laura Kubiliūtė

Klaipėda, 2017

TURINYS

TYRIMO APRAŠYMAS IR METODIKA.....	2
TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS.....	5
1. Sociodemografiniai respondentų duomenys.....	5
2. Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo rodikliai.....	7
2.1. Sveikatos vertinimas ir laimingumas.....	7
2.2. Sveikatos elgsena.....	8
2.2.1. Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis.....	8
2.2.2. Sveikos gyvenimo pagrindai mokykloje.....	10
2.2.3. Mitybos įpročiai bei burnos higiena.....	10
2.3. Rizikingas elgesys.....	13
2.4. Patyčios, smurtas, nelaimingi atsitikimai.....	17
2.5. Saugus elgesys kelyje.....	21
IŠVADOS.....	22

TYRIMO APRAŠYMAS IR METODIKA

Klaipėdos miesto savivaldybėje mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo išsivystymo tyrimas buvo atliktas 2016 m. gegužės mėn. Dalyvavo 3 190 mokinių. Tyrimą organizavo Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras (anketų grįžtamumas – 71,9 proc.).

Teisės aktai, reglamentuojantys gyvenimo tyrimų organizavimo ir vykdymo tvarką:

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. V-1387 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. V-637 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

Tyrimo tikslas – įvertinti Klaipėdos miesto savivaldybės mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo, elgsenos ir sveikatos ypatumus.

Tyrimo uždaviniai:

1. Pateikti respondentų sociodemografinius duomenis.
2. Ištirti Klaipėdos m. sav. mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo ir elgsenos ypatumus pagal lytį, klases, palyginti su visos Lietuvos duomenimis.
3. Ištirti Klaipėdos m. sav. mokyklinio amžiaus vaikų sveikatą pagal lytį, klases, palyginti su visos Lietuvos duomenimis.

Tyrimo objektas – Klaipėdos miesto mokyklų 5-os, 7-os bei 9-os klasės mokinių gyvenimo ir sveikata.

Tyrimo instrumentas. Vaikų gyvenimo tyrimo klausimynas sudaryti remiantis Lietuvoje keletą metų vykdomų tyrimų anketomis: Finbalt, ESPAD (angl. The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs), CINDI Health Monitor, EHIS (angl. European Health Interview Survey), HBSC. Gyvenimo klausimynas buvo išbandytas pilotinių tyrimų metu, koreguotas atsižvelgiant į pilotinės studijos rezultatus bei ekspertų nuomonę.

Vaikų gyvenimo tyrimo instrumentas apima platų spektrą klausimų, vertinančių gyvenimą (mitybos įpročius, fizinį aktyvumą, tabako, alkoholio, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, elektroninių cigarečių rūkymą), patyčių, smurto šeimoje, traumų, saugumo kelyje, asmens higienos, laimingumo, savo sveikatos vertinimo, naudojimosi kompiuteriu bei televizoriaus žiūrėjimo laisvalaikiu paplitimą. Taip pat vertinamos skirtingos vaikų demografinės

charakteristikos (lytis, amžius, gyvenamoji vieta, tautybė, šeiminė padėtis, namų aplinka, tėvų užimtumas).

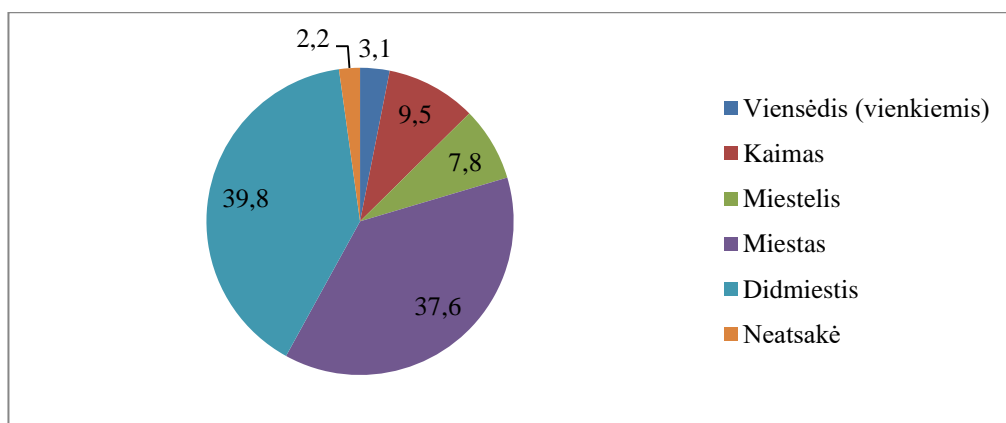
Duomenų analizės metodai. Surinkti anketinės apklausos duomenys analizuoti „MS Excel 2010“ programa.

TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

1. Sociodemografiniai respondentų duomenys

Klaipėdos miesto savivaldybėje mokinių gyvenamosios tyrimo dalyvavo 3 190 mokinių: 1 588 berniukai (49,8 proc.), 1 562 mergaitės (49 proc.) ir 40 mokinių (1,2 proc.) savo lyties nenurodė. Pagal klases mokiniai pasiskirstė taip: 1 070 (33,6 proc.) penktos klasės mokinių, 983 (30,8 proc.) septintos klasės mokinių ir 1 057 (33,1 proc.) devintos klasės mokinių, o 80 mokinių (2,5 proc.) nenurodė, kurioje klasėje mokosi.

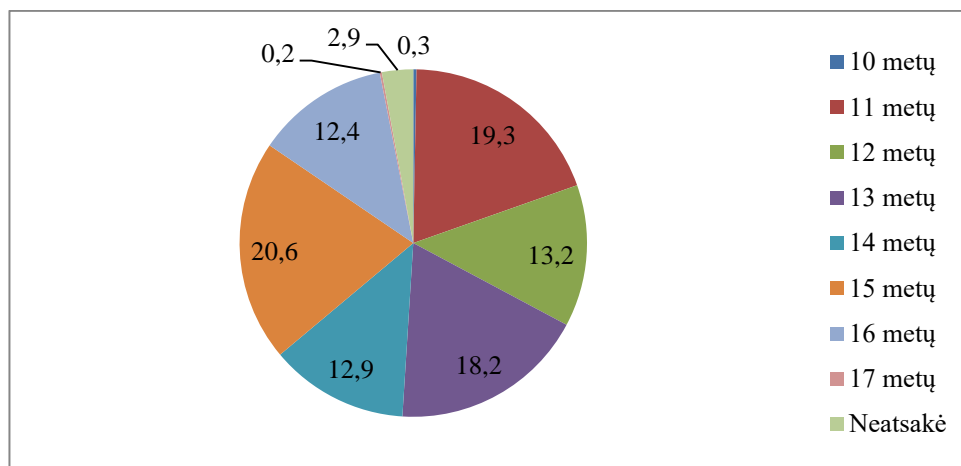
Mokiniai turėjo nurodyti savo gyvenamąją vietą. Daugiausia jų gyvena Klaipėdoje t.y. didmiestyje (1 268 mokiniai arba 39,8 proc.) ir mieste (1 200 mokinių arba 37,6 proc.). 71 mokinys (2,2 proc.) savo gyvenamosios vietos nenurodė (1 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

1 pav. Klaipėdos miesto mokinių pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (proc.)

Tyrimo dalyvavusių mokinių amžius svyravo nuo 10 iki 17 metų, 2,9 proc. mokinių nenurodė savo amžiaus. Amžiaus vidurkis – 13,4 metų. Daugiausia apklausta 15 metų amžiaus mokinių (20,6 proc.), mažiausiai – 10 ir 17 metų mokinių (atitinkamai 0,3 ir 0,2 proc.) (2 pav.).

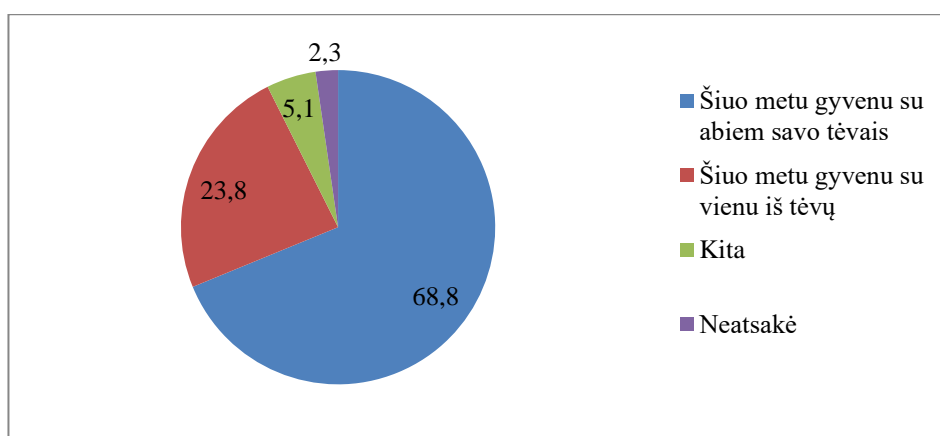
Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

2 pav. Klaipėdos miesto tyrime dalyvavusių mokinių pasiskirstymas pagal amžių (proc.)

Mokinių buvo klausiama, koks jų ūgis ir svoris. Apklaustųjų, kurie atsakė į šiuos klausimus, ūgio vidurkis yra 165,8 cm, svorio vidurkis – 53,5 kg. Savo ūgio nenurodė 22 proc. mokinių, svorio – 26,5 proc. mokinių.

Mokiniai turėjo nurodyti savo tautybę. Didžioji dalis apklaustųjų nurodė, kad yra lietuviai (86 proc.), 8,9 proc. – rusai, 1 proc. – lenkai, 2,3 proc. – kitų tautybių ir 1,8 proc. – nenurodė tautybės. Apklaustųjų namuose dažniausiai kalbama lietuviškai (87 proc.), iš jų lietuvių ir rusų kalbas dažniausiai vartoja 364 mokiniai (13,1 proc.), lietuvių ir anglų – 99 mokiniai (3,6 proc.).

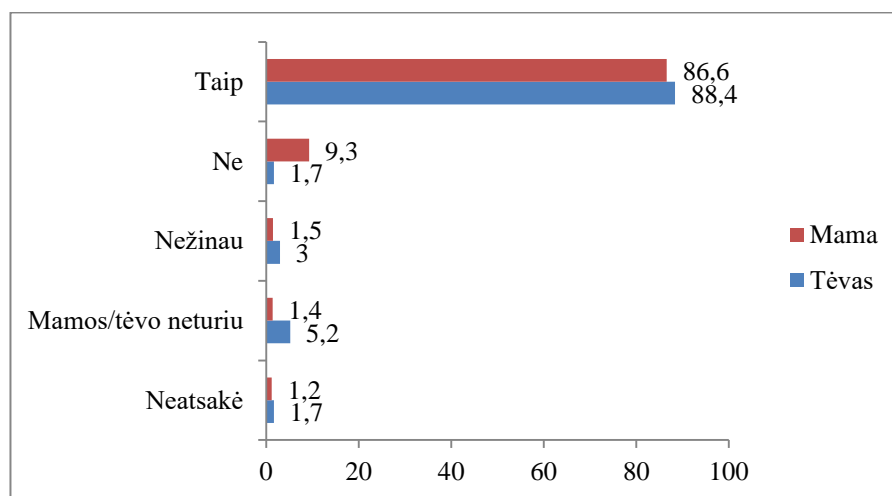
Mokiniai buvo klausiami apie savo šeimos padėtį. Didžioji dalis mokinių (68,8 proc.) nurodė, kad gyvena su abiem tėvais, kas penktas vaikas gyvena su vienu iš tėvų (3 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

3 pav. Klaipėdos miesto mokinių pasiskirstymas pagal šeimyninę padėtį (proc.)

Mokinių buvo klausiama apie tėvų užimtumą. Didžioji dalis mokinių nurodė, kad jų tėvas ir mama turi darbus (atitinkamai 88,4 ir 86,6 proc.) (4 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

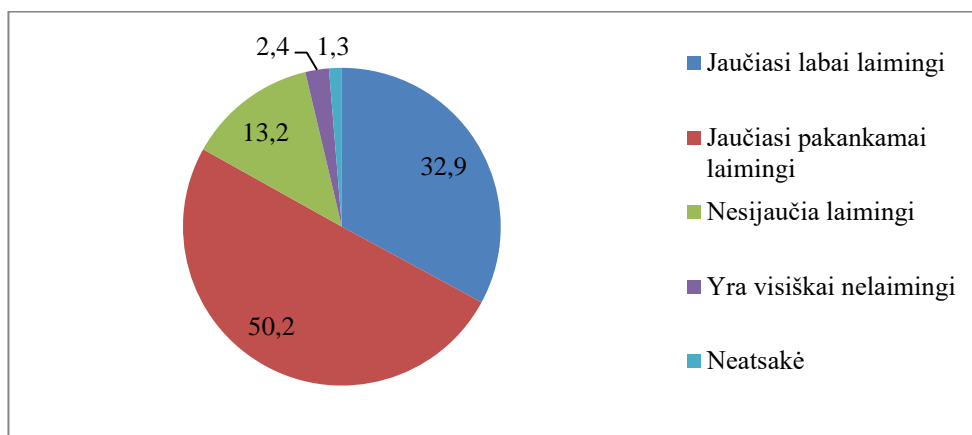
4 pav. Klaipėdos miesto mokinių tėvų užimtumas (proc.)

Mokiniams buvo pateikti klausimai apie jų šeimų socioekonominę padėtį. 56,8 proc. mokinių nurodė, kad kasdien turi kišenpinigių. 73,8 proc. mokinių turi savo atskirą kambarį. 51,8 proc. mokinių namuose yra indaplovės. Du arba daugiau vonios ar dušo kambarių savo namuose turi 24,2 proc. mokinių, vieną – 72,4 proc., nė vieno – 2 proc., nenurodė – 1,4 proc. mokinių. Bent vieną automobilį turi 87,7 proc. mokinių tėvų. Bent vieną kompiuterį turi 97,2 proc. mokinių šeimų.

2. Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo rodikliai

2.1. Sveikatos vertinimas ir laimingumas

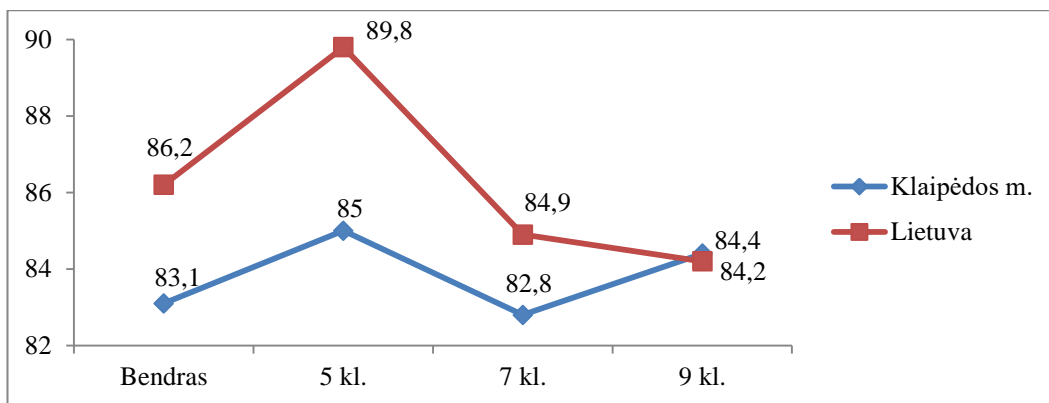
Klaipėdos miesto savivaldybės mokinių buvo klausiama apie savo sveikatos vertinimą ir laimingumą. 50,2 proc. vaikų atsakė, kad jaučiasi pakankamai laimingi, o trečdalis mokinių jaučiasi labai laimingi (32,9 proc.). Kas aštuntas mokinys (13,2 proc.) prisipažino, kad nesijaučia laimingas, o 2,4 proc. vaikų pažymėjo, kad yra visiškai nelaimingi (5 pav.). Daugiau berniukų negu mergaičių jaučiasi labai laimingi (atitinkamai 37,3 ir 28,5 proc.), o labai arba pakankamai laimingi yra 84,5 proc. berniukų ir 81,5 proc. mergaičių.

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

5 pav. Klaipėdos miesto mokyklinio amžiaus vaikų laimingumo vertinimas (proc.)

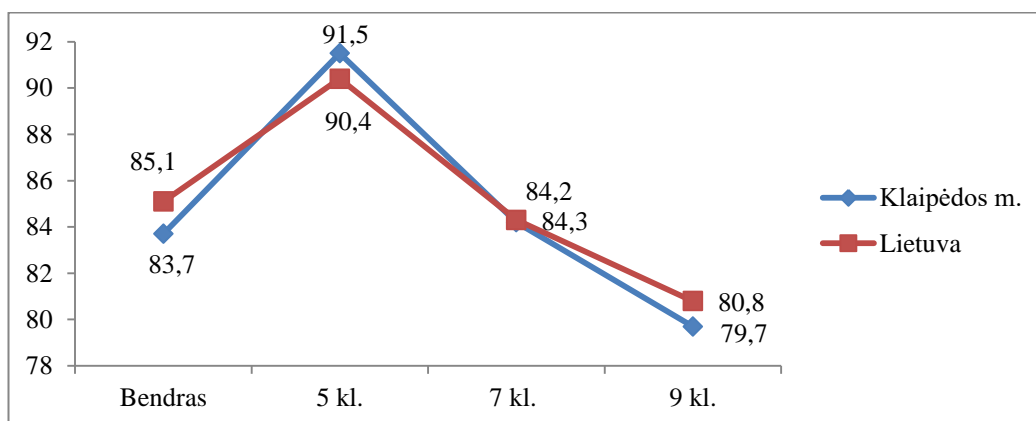
Lygindami Klaipėdos miesto ir Lietuvos mokyklinio amžiaus vaikų laimingumo vertinimą, matome, kad labai ir pakankamai laimingų mokinių dalis Klaipėdoje yra mažesnė už Lietuvos vidurkį. Daugiausia laimingais jaučiasi 5 kl. mokiniai – 85 proc. Klaipėdos miesto ir 89,8 proc. Lietuvos penktokų (6 pav.).

Šaltinis: Higienos institutas

6 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi labai laimingi arba pakankamai laimingi galvodami apie savo dabartinį gyvenimą, dalis (proc.)

Vaikai turėjo apibūdinti savo sveikatą. Kad yra puikios sveikatos teigė 37 proc., geros – 46,7 proc., patenkinamos – 13,1 proc., blogos – 1,4 proc. Klaipėdos miesto mokinių. Daugiau berniukų nei mergaičių apibūdino savo sveikatą kaip puikią ar gerą (atitinkamai 86,6 ir 81 proc.). Klaipėdoje kaip ir Lietuvoje geriausiai savo sveikatą vertina 5 kl. mokiniai (7 pav.).

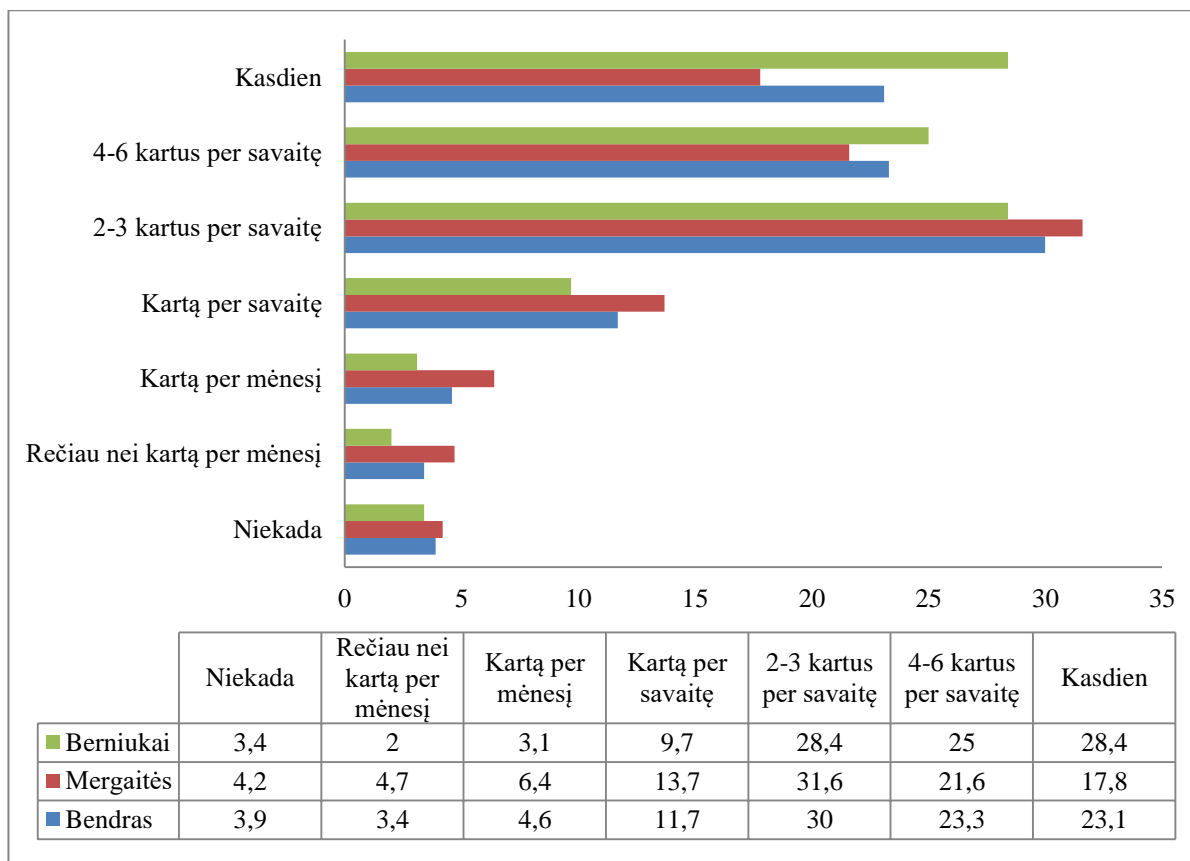
Šaltinis: Higienos institutas

7 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina puikiai arba gerai, dalis (proc.)

2.2.Sveikatos elgsena

2.2.1. Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis

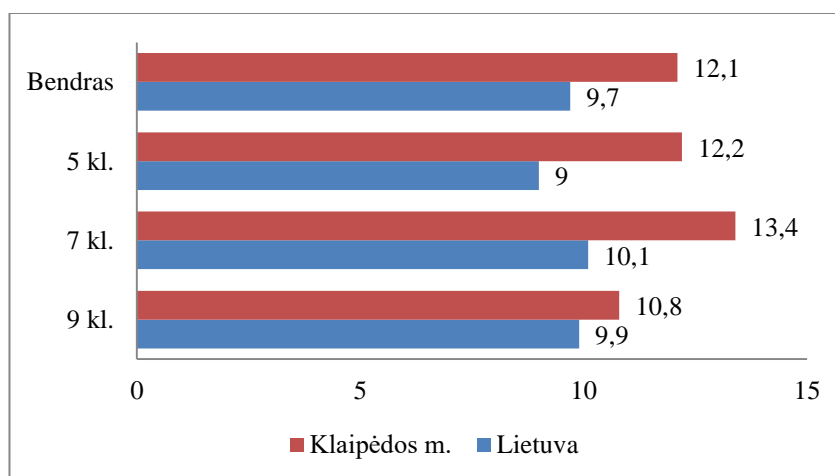
23,1 proc. Klaipėdos miesto mokinių (17,8 proc. mergaičių ir 28,4 proc. berniukų) nurodė, kad kasdien, ne pamokų metu, laisvalaikiu mankština ir sportuoja taip, kad suprakaituotų, padažnėtų kvėpavimas. Matome, kad fiziškai aktyvesni yra berniukai (8 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

8 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie ne pamokų metu mankština ir sportuoja, dalis (proc.)

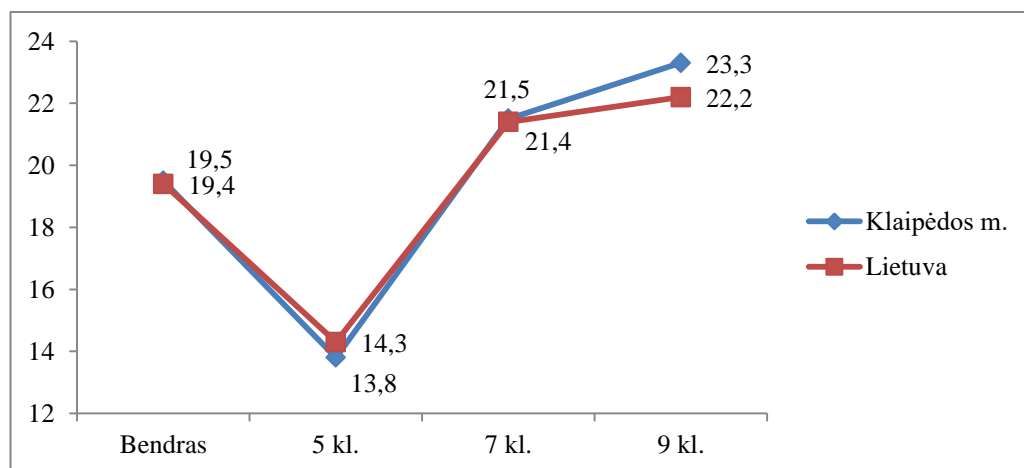
Pagal Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijas, vaikai ir paaugliai kasdien turi sukaupti mažiausiai 60 min. vidutinio ar didelio intensyvumo fizinės veiklos. Gyvensenos tyrimas atskleidė, kad kasdien, ne pamokų metu, sportuojančių 60 min. ir ilgiau mokinių Klaipėdos mieste yra 12,1 proc., o Lietuvoje – 9,7 proc. (9 pav.).

Šaltinis: Higienos institutas

9 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, sportuoja apie 60 min. ir ilgiau, dalis (proc.)

Mokinių buvo klausama apie pasyvų laisvalaikį (televizoriaus, vaizdo įrašų žiūrėjimą, naudojimąsi kompiuteriu, išmaniaisiais telefonais). Ypač pasyviai (4 ir daugiau valandų per dieną žiūrėdami televizorių, žaisdami kompiuterinius žaidimus) laisvalaikį leidžia 19,5 proc. Klaipėdos miesto mokinių, tai atitinka ir Lietuvos vidurkį (19,4 proc.). Pastebime tendenciją, kad labiau pasyviai laisvalaikį leidžia vyresnio amžiaus mokiniai (10 pav.).

Šaltinis: Higienos institutas

10 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną žiūri televizorių, žaidžia kompiuteriu, dalis (proc.)

2.2.2. Sveikos gyvensenos pagrindai mokykloje

Klaipėdos miesto mokinių gyvensenos tyrimo metu buvo klausama, ar jų mokyklose skiriama pakankamai dėmesio sveikos gyvensenos pagrindams. Didžioji dalis apklaustųjų atsakė, kad apie sveikatos temomis jų mokyklose kalbama pakankamai. Kad pakankamai dėmesio skiriama sveikai gyvensenai atsakė 60,6 proc., fiziniam aktyvumui – 69,8 proc., mitybos įpročiams – 46,9 proc., rūkymo prevencijai – 47,7 proc., alkoholio prevencijai – 47 proc., narkotikų prevencijai – 45 proc. vaikų. Trečdalis apklaustųjų (33,5 proc.) atsakė, kad mokykloje mitybos įpročiams skiriama per mažai dėmesio, 21,6 proc. – alkoholio prevencijai, 20,8 proc. – rūkymo prevencijai, 20,6 proc. – narkotikų prevencijai, 22,6 proc. – sveikai gyvensenai, 16,3 proc. mokinių mano, kad per mažai dėmesio skiriama fiziniam aktyvumui (1 lentelė).

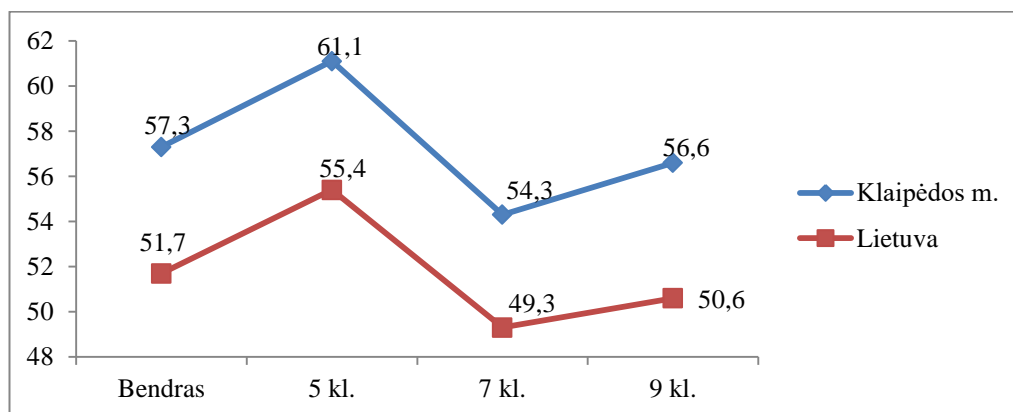
1 lentelė. Mokiniams skirtų sveikos gyvensenos temų vertinimas

	Per daug		Pakankamai		Per mažai		Nežinau	
	N	Proc.	N	Proc.	N	Proc.	N	Proc.
Sveika gyvensena	159	5	1933	60,6	711	22,3	344	10,8
Fizinis aktyvumas	196	6,1	2227	69,8	519	16,3	202	6,3
Mitybos įpročiai	142	4,5	1495	46,9	1069	33,5	429	13,4
Rūkymo prevencija	357	11,2	1527	47,7	664	20,8	582	18,2
Alkoholio prevencija	292	9,2	1500	47	688	21,6	650	20,4
Narkotikų prevencija	332	10,4	1434	45	658	20,6	708	22,2

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

2.2.3. Mitybos įpročiai bei burnos higiena

Pagal 2016 m. tyrimo duomenis, Klaipėdos mieste kasdien pusryčiauja 57,3 proc., o Lietuvoje – 51,7 proc. mokinių (11 pav.). Didžiausia kasdien pusryčiaujančių mokinių dalis yra tarp 5 kl. mokinių (Klaipėdoje – 61,1 proc., Lietuvoje – 55,4 proc.).

Šaltinis: Higienos institutas

11 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis (proc.)

Paklausus vaikų, kaip dažnai jie valgo vaisius ir daržoves apie ketvirtadalis jų nurodė, kad 2-4 dienas per savaitę (24,9 proc. taip dažnai valgo vaisius, 23,5 proc. – daržoves), kasdien, kelis kartus per dieną vaisius valgo 24,8 proc. mokinių, daržoves – 19,2 proc. mokinių (2 lentelė).

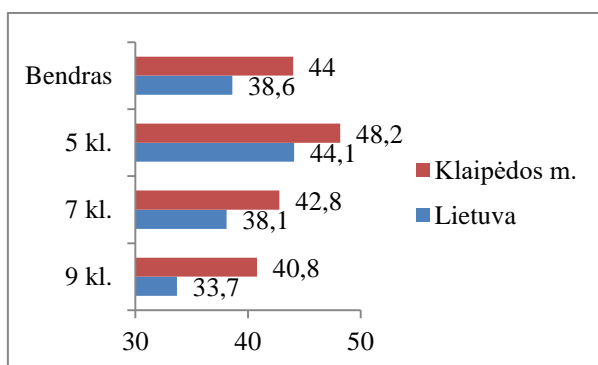
2 lentelė. Mokinių pasiskirstymas pagal vaisių ir daržovių vartojimo dažnumą

	Niekada	Rečiau nei kartą per savaitę	Kartą per savaitę	2-4 dienas per savaitę	5-6 dienas per savaitę	Kasdien, kartą per dieną	Kasdien, kelis kartus per dieną
Vaisiai							
N	34	98	211	793	637	602	792
Proc.	1,1	3,1	6,6	24,9	20	18,9	24,8
Daržovės							
N	61	159	270	748	667	627	612
Proc.	1,9	5	8,5	23,5	20,9	19,7	19,2

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

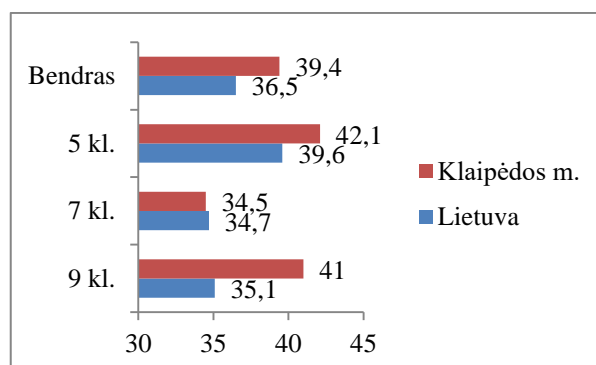
Klaipėdoje daugiau mergaičių nei berniukų kasdien bent kartą per dieną vartojo vaisius ir daržoves: vaisius – 17,2 proc. berniukų ir 20,7 proc. mergaičių, daržoves – 16,3 proc. berniukų ir 23,4 proc. mergaičių.

Lyginant Klaipėdos ir Lietuvos miesto mokinių vaisių ir daržovių vartojimą matome, kad didžiausia mokinių dalis, kasdien valganti tiek vaisius, tiek daržoves, yra tarp Klaipėdos ir visos Lietuvos 5 kl. mokinių – beveik kas antras uostamiesčio penktokas kasdien valgo vaisių (12 ir 13 pav.).

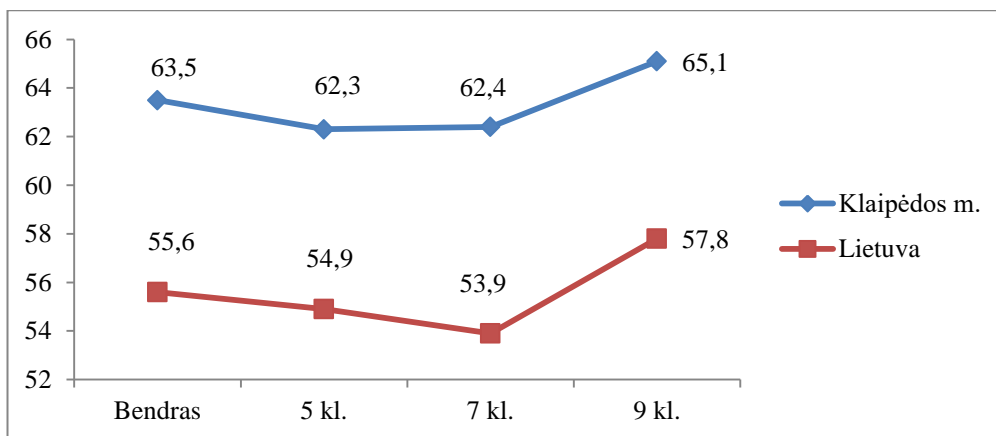
Šaltinis: Higienos institutas

12 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisių, dalis (proc.)

13 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržovių, dalis (proc.)

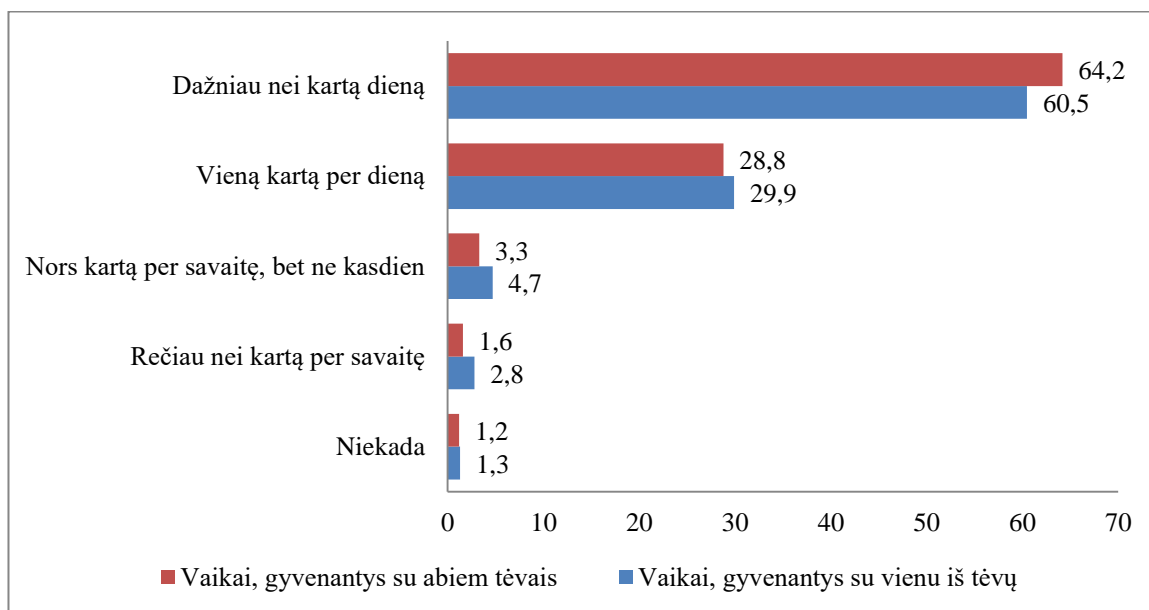
Buvo tiriami vaikų burnos higienos įgūdžiai. Mokiniai turėjo atsakyti, kaip dažnai valosi dantis. Daugiau nei 60 proc. 5,7 ir 9 kl. Klaipėdos miesto mokinių valosi dantis kelis kartus per dieną, Lietuvos vidurkis kiek žemesnis – maždaug kas antras vaikas dantis valosi dažnai (14 pav.).

Šaltinis: Higienos institutas

14 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis (proc.)

Klaipėdos mieste didesnė vaikų dalis, gyvenanti su abiem tėvais dantis valosi dažniau nei 1 kartą per dieną lyginant su vaikais, kurie gyvena su vienu iš tėvų (atitinkamai 64,2 ir 60,5 proc.) (15 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

15 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, gyvenančių su abiem ir vienu iš tėvų, dantų valymosi dažnis (proc.)

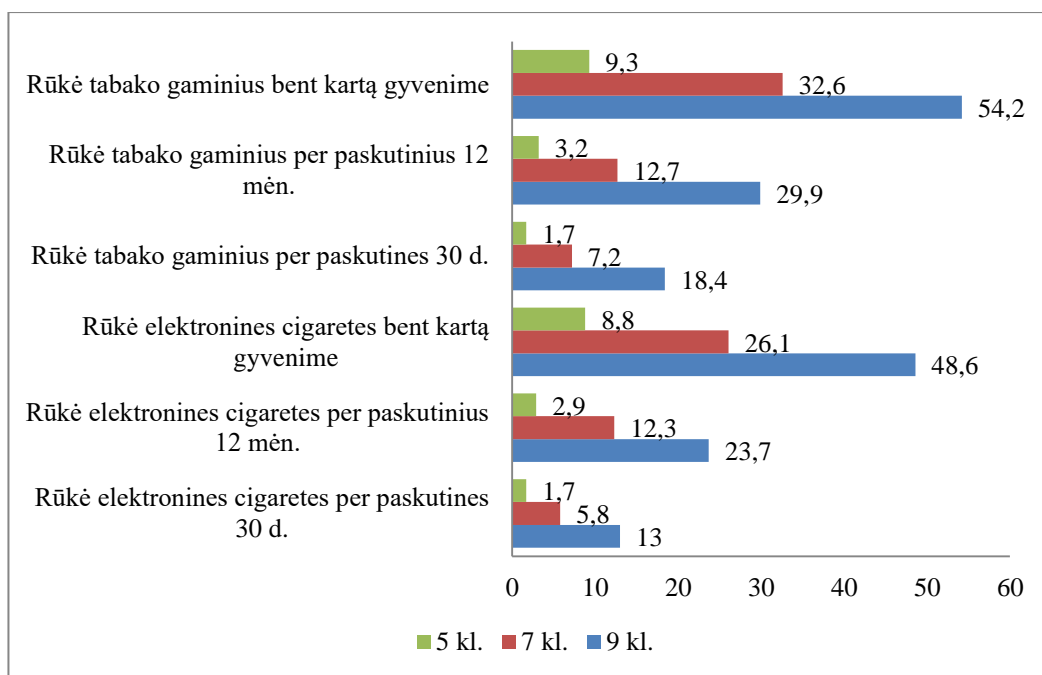
2.3. Rizikingas elgesys

Tyrimo metu nustatyta, kad bent kartą per savo gyvenimą 31,9 proc. Klaipėdos miesto mokinių rūkė tabako gaminius (mergaitės – 29,6 proc., berniukai – 34,4 proc.), o elektronines cigaretes – 27,9 proc. Per paskutines trisdešimt dienų 9 proc. mokinių rūkė tabako gaminius, o 6,7 proc. – elektronines cigaretes.

Didesnė vaikų dalis, kuri gyvena tik su vienu iš tėvų, bent kartą per savo gyvenimą rūkė tabako gaminius ir elektronines cigaretes lyginant su vaikais, kurie gyvena su abiem tėvais (tabako gaminius rūkė 28,9 proc. vaikų, turinčių abu tėvus ir 39,4 proc. vaikų, turinčių vieną iš tėvų, elektronines cigaretes – 25,4 proc. vaikų, turinčių abu tėvus ir 31,9 proc. vaikų, turinčių vieną iš tėvų).

Kuo vyresnė klasė, tuo bent kartą per savo gyvenimą rūkusių tabako gaminius yra daugiau: kas vienuoliktas penktokas (9,3 proc.), kas trečias septintokas (32,6 proc.) bei kas antras devintokas (54,2 proc.). Per paskutines 30 dienų tabako gaminius rūkė 1,7 proc. penktokų, 7,2 proc. septintokų, penktadalis devintokų (18,4 proc.).

Elektronines cigaretes bent kartą gyvenime rūkė kas vienuoliktas penktokas (8,8 proc.), kas ketvirtas septintokas (26,1 proc.), kas antras devintokas (48,6 proc.). Per paskutines 30 dienų jas rūkė 1,7 proc. penktokų, 5,8 proc. septintokų, 13 proc. devintokų (16 pav.).

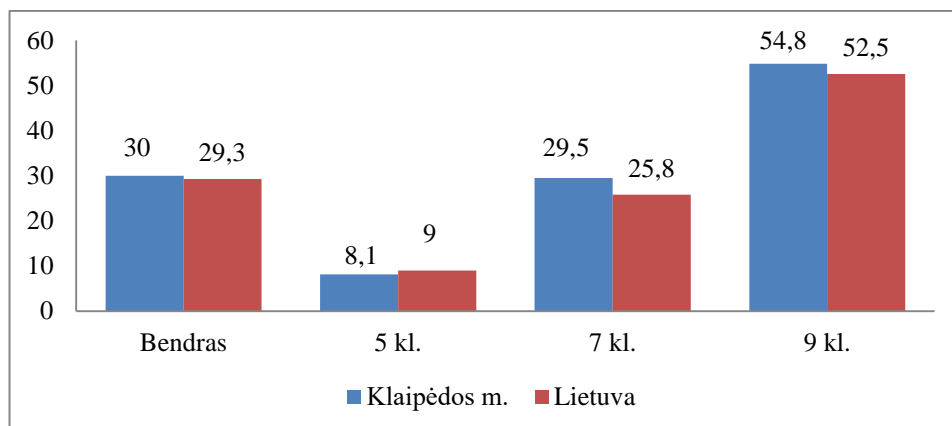
Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

16 pav. Klaipėdos miesto mokinių, rūkusių tabako gaminius, elektronines cigaretes, dalis (proc.)

Paklausus mokinių apie alkoholio vartojimą, pusė Klaipėdos miesto mokinių (51,3 proc.) atsakė, kad per visą savo gyvenimą bent kartą vartojo kokį nors alkoholinį gėrimą, per paskutinius 12 mėn. – trečdalis (30 proc.), per paskutinį mėnesį – septintadalis (15,4 proc.) mokinių (17 ir 18 pav.).

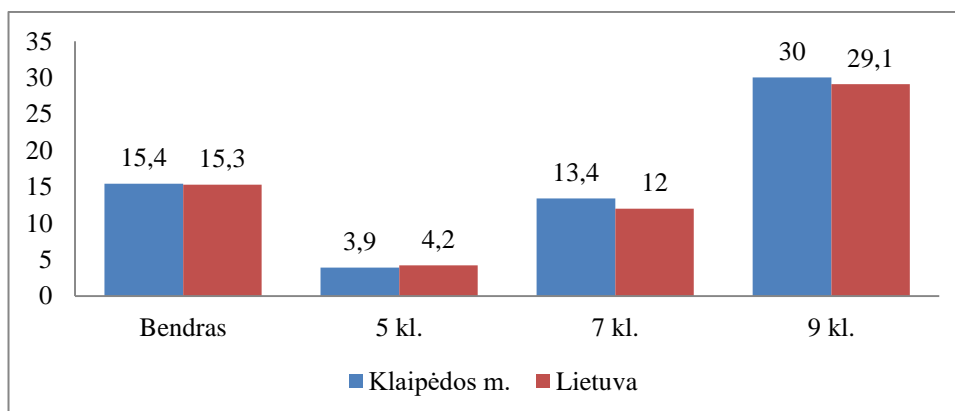
Alkoholinius gėrimus daugiau vartoja vyresnio amžiaus mokiniai (devintokai): per paskutinius 12 mėn. – kas antras, per paskutines 30 dienų – kas trečias mokinys. Klaipėdos

mieste nustatyta didesnė 7 kl. mokinių dalis lyginant su Lietuvos vidurkiu, kuri per paskutinius 12 mėn. vartojo alkoholinius gėrimus (Klaipėda – 29,5 proc., Lietuva – 25,8 proc.).

Šaltinis: Higienos institutas

17 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)

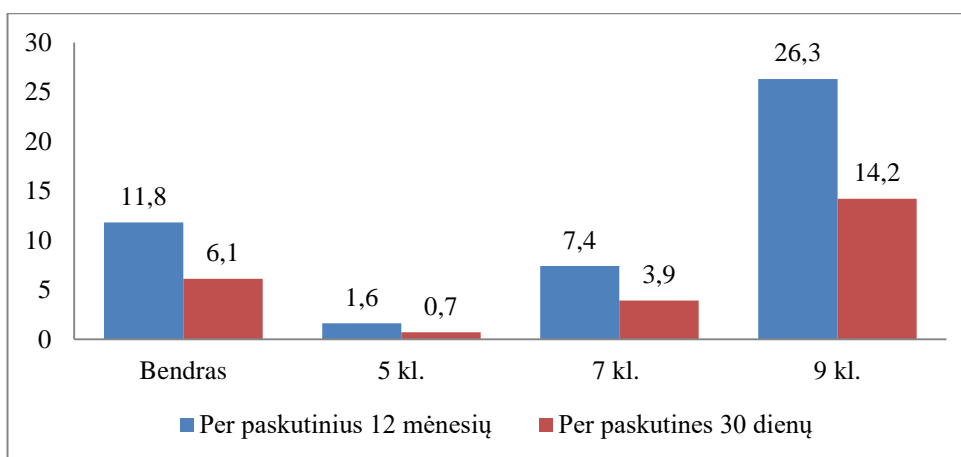
Šaltinis: Higienos institutas

18 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 d. bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)

Klaipėdos mieste kas penktas (19,1 proc.) tyrime dalyvavęs mokinys bent kartą per savo gyvenimą buvo išgėręs tiek alkoholinių gėrimų, kad pasijuto apsvaigęs. Bent kartą per gyvenimą nuo alkoholio jautėsi apsvaigę 3,5 proc. penktokų, 12,6 proc. septintokų ir 41,1 proc. devintokų.

Per paskutinius 12 mėnesių nuo alkoholio bent kartą apsvaigusiu buvo didesnė dalis tų vaikų, kurie gyvena tik su vienu iš tėvų (16,9 proc. vaikų lyginant su 9,9 proc. vaikų, kurie gyvena su abiem tėvais).

Per paskutinius 12 mėnesių 11,8 proc. visų mokinių (12,6 proc. mergaičių ir 10,9 proc. berniukų) buvo padauginę alkoholinių gėrimų, iš jų didžiausia dalis tarp 9 kl. mokinių – kas ketvirtas (26,3 proc.) (19 pav.).

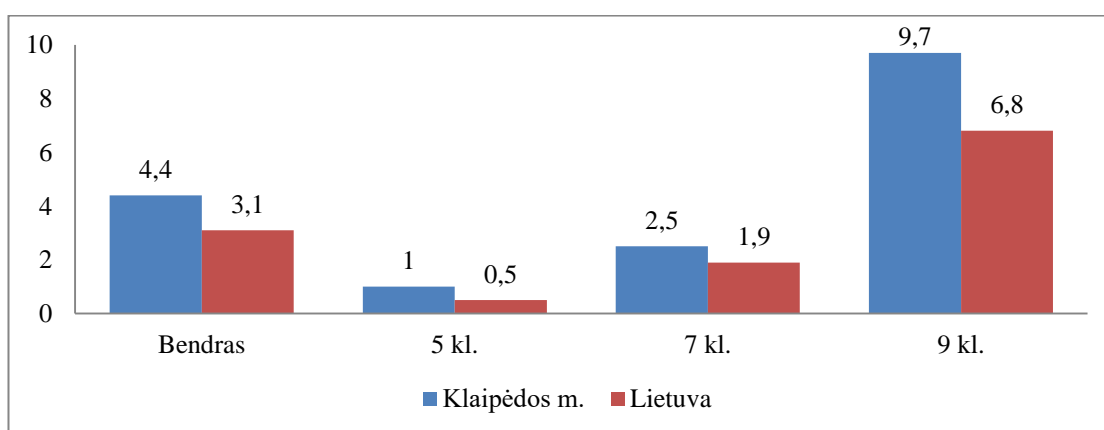
Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

19 pav. Klaipėdos miesto mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. bei paskutines 30 dienų bent kartą jautėsi apsvaigę nuo alkoholio, dalis (proc.)

Tyrimo metu paklausus Klaipėdos miesto mokinių apie marihuanos ar hašišo vartojimą, kad bent kartą per visą savo gyvenimą vartojo, atsakė 6,7 proc. mokinių (7,6 proc. berniukų ir 5,7 proc. mergaičių). Pagal klases šie vaikai pasiskirstė taip: 1,2 proc. penktokų, 4,6 proc. septintokų, 14,5 proc. devintokų.

9 proc. vaikų, kurie gyvena tik su vienu iš tėvų, bent kartą gyvenime vartojo marihuaną ar hašišą, lyginant su 5,6 proc. šiuos narkotikus vartojusius vaikus, kurie gyvena su abiem tėvais.

Lyginant Klaipėdos miesto ir Lietuvos mokinių pasiskirstymą pagal marihuanos bei hašišo vartojimą per paskutinius 12 mėnesių stebimi reikšmingi skirtumai – visose nagrinėjamose klasėse didesnė dalis klaipėdiečių vaikų vartojo minėtas narkotines medžiagas (iš 9 kl. mokinių – kas dešimtas) (20 pav.).

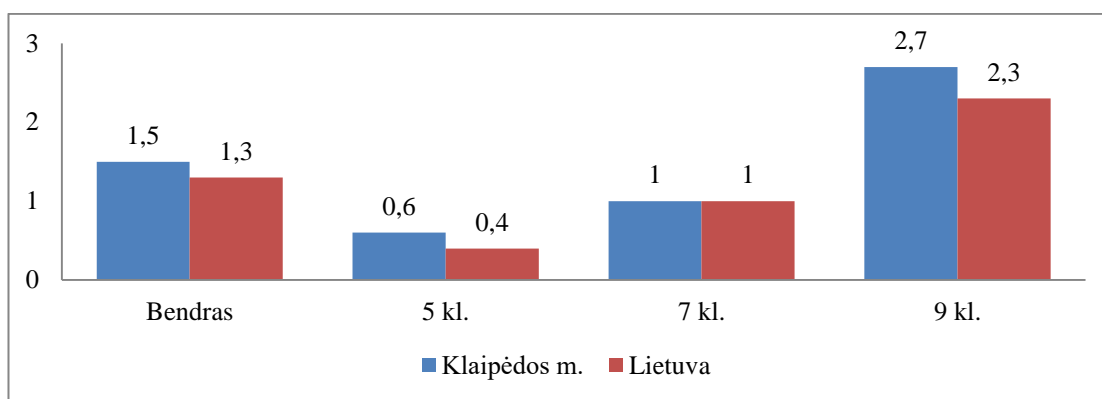
Šaltinis: Higienos institutas

20 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. bent kartą vartojo marihuanos ar hašišą (kanapes/ „žolę“), dalis (proc.)

Kitas narkotines medžiagas, išskyrus marihuaną ar hašišą, Klaipėdos mieste bent kartą per savo gyvenimą vartojo 2,3 proc. vaikų (2,3 proc. berniukų ir 2 proc. mergaičių). Pagal klases šie vaikai pasiskirstė taip: 0,7 proc. penktokų, 2 proc. septintokų, 4 proc. devintokų.

2,8 proc. vaikų, kurie gyvena tik su vienu iš tėvų, bent kartą gyvenime vartojo kitų narkotikų išskyrus marihuaną ar hašišą, lyginant su 1,7 proc. narkotikų vartojusių vaikų, kurie gyvena su abiem tėvais.

Lyginant Klaipėdos miesto ir Lietuvos mokinių pasiskirstymą pagal kitų narkotikų, išskyrus marihuanos bei hašišo vartojimą per paskutinius 12 mėnesių, reikšmingų skirtumų nepastebėta, 5 ir 9 kl. Klaipėdos miesto mokinių, vartojančių kitas narkotines medžiagas procentinė dalis yra šiek tiek didesnė už Lietuvos vidurkį (21 pav.).

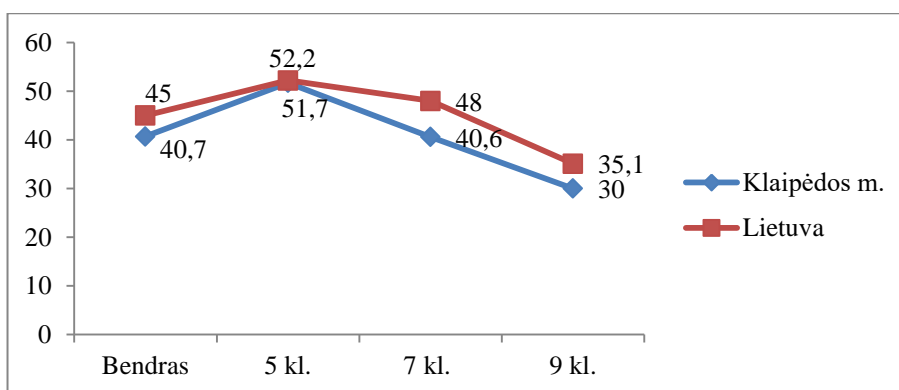

Šaltinis: Higienos institutas

21 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. bent kartą vartojo narkotikus, išskyrus marihuaną ar hašišą (kanapes/ „žolę“), dalis (proc.)

2.4. Patyčios, smurtas, nelaimingi atsitikimai

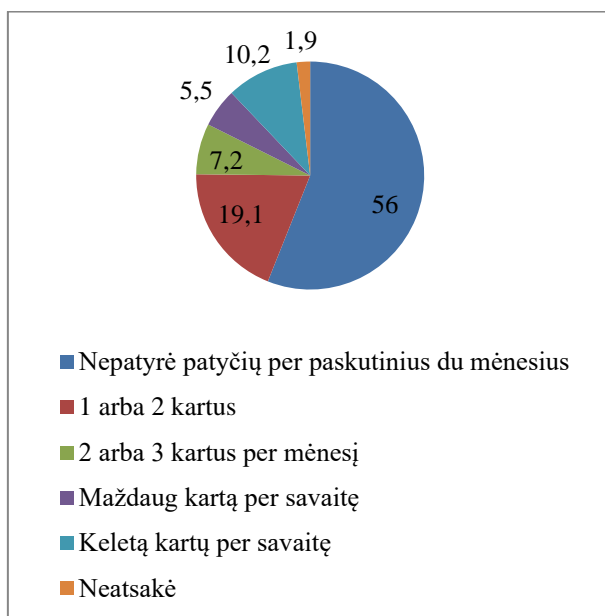
Tyrimė dalyvavusių vaikų buvo klausama apie patyčias. Per paskutinius du mėnesius bent kartą iš 40,7 proc. Klaipėdos miesto ir 45 proc. visos Lietuvos vaikų buvo tyčiotasi. Didžiausia dalis vaikų (kas antras), patiriančių patyčias tiek Klaipėdos mieste, tiek visoje Lietuvoje, yra tarp 5 kl. mokinių, mažiausiai – tarp 9 klasės mokinių (kas trečias) (22 pav.).

Šaltinis: Higienos institutas

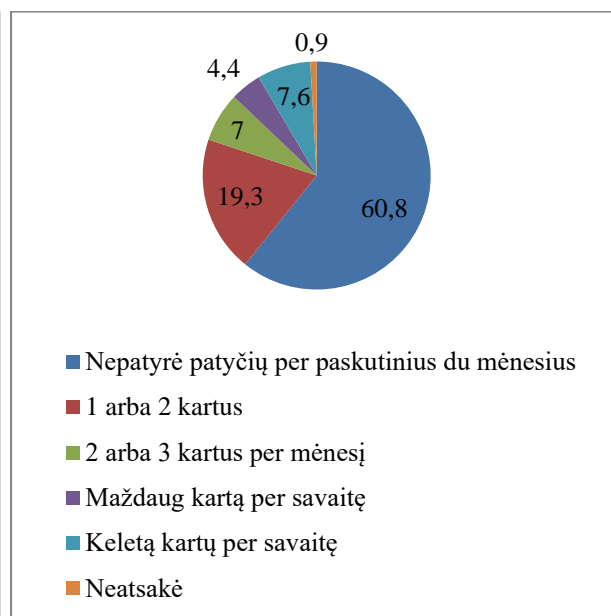
22 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)

Klaipėdos mieste patyčias patyrė 42,1 proc. tyrime dalyvavusių berniukų ir 38,3 proc. mergaičių. Pagal patyčių dažnį pasiskirstymas tarp mergaičių ir berniukų panašus, tačiau didesnė berniukų dalis (10,2 proc.) nurodė dažnai patirianti patyčias t.y. keletą kartų per savaitę (23 ir 24 pav.).

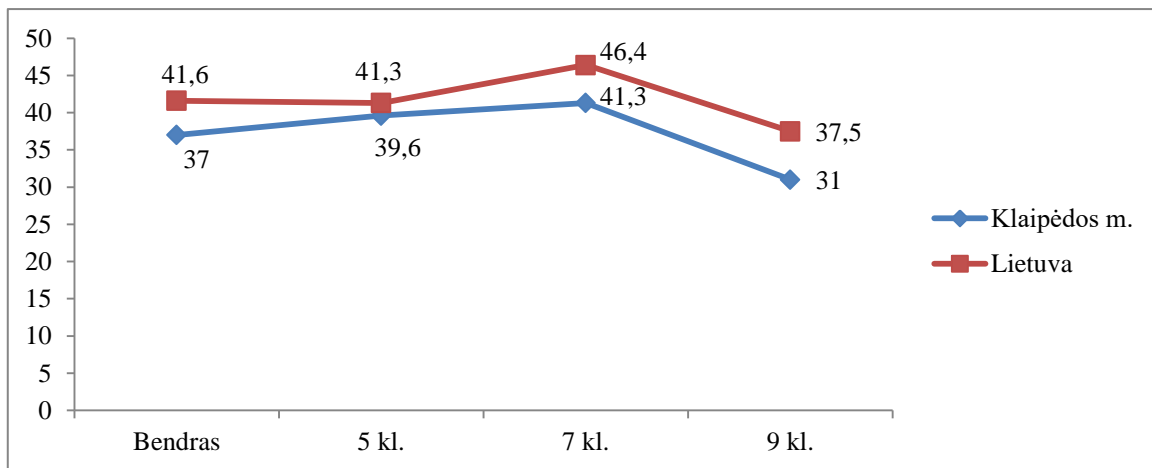
Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

23 pav. Klaipėdos miesto berniukų pasiskirstymas pagal patyčių dažnį (proc.)

24 pav. Klaipėdos miesto mergaičių pasiskirstymas pagal patyčių dažnį (proc.)

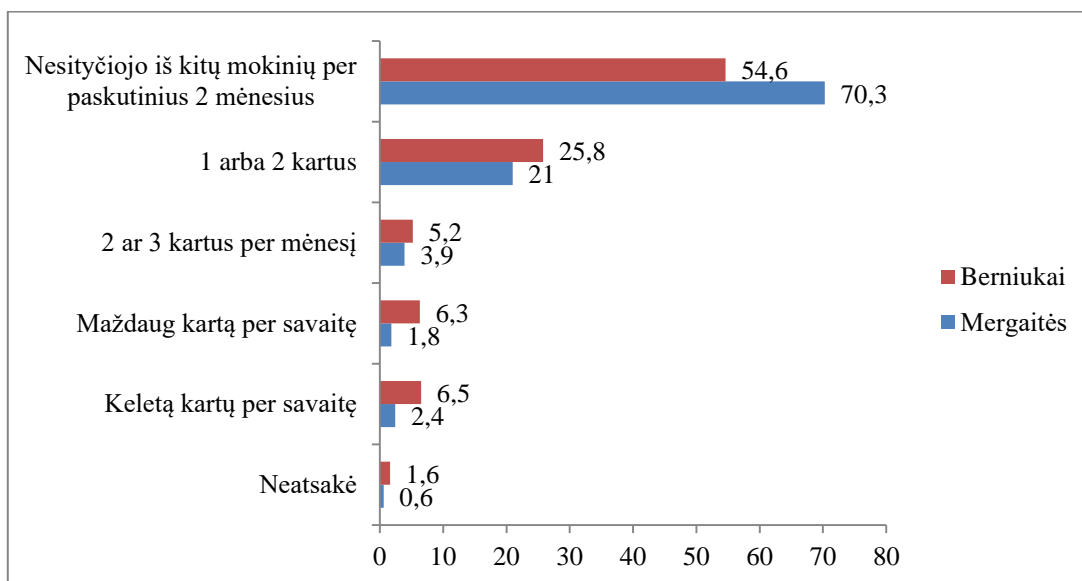
Vaikų buvo klausama, ar jie patys tyčiojosi iš kitų per paskutinius du mėnesius. Klaipėdoje buvo mažesnė besityčiojančių mokinių dalis lyginant su Lietuvos vidurkiu (atitinkamai 37 ir 41,6 proc.) bei pasiskirstymą pagal klases. Daugiausia besityčiojančių iš kitų mokinių yra 7 klasėse – beveik kas antras Lietuvoje (46,4 proc.), o Klaipėdoje – 41,3 proc. (25 pav.).

Šaltinis: Higienos institutas

25 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų vaikų per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)

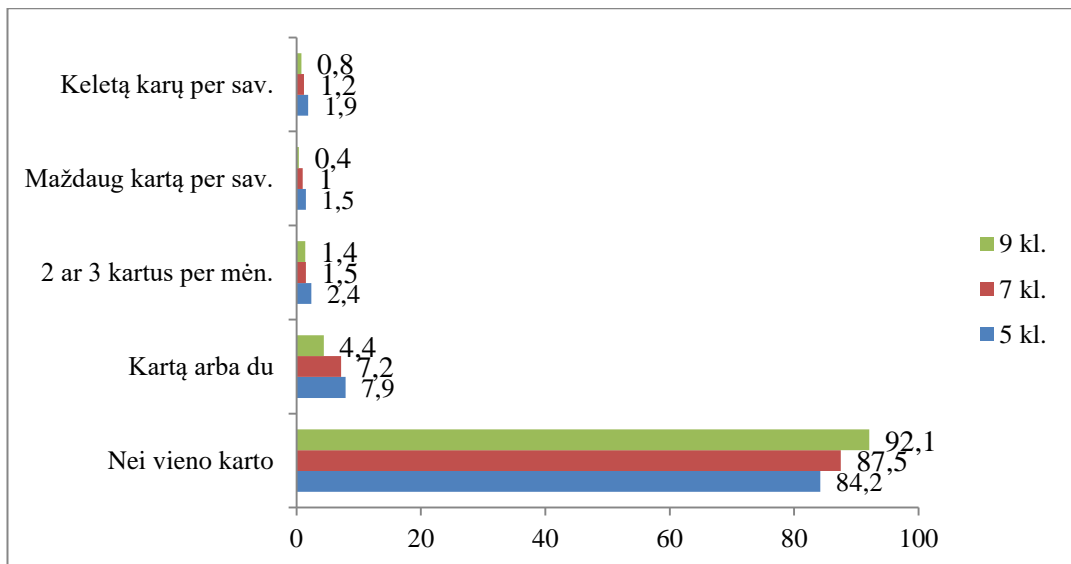
Palyginus Klaipėdos berniukų ir mergaičių atsakymus dėl patyčių, matyti, kad dažniau iš kitų mokinių tyčiojasi berniukai (26 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

26 pav. Klaipėdos miesto mokinių pasiskirstymas pagal tyčiojimąsi iš kitų vaikų per paskutinius du mėnesius (proc.)

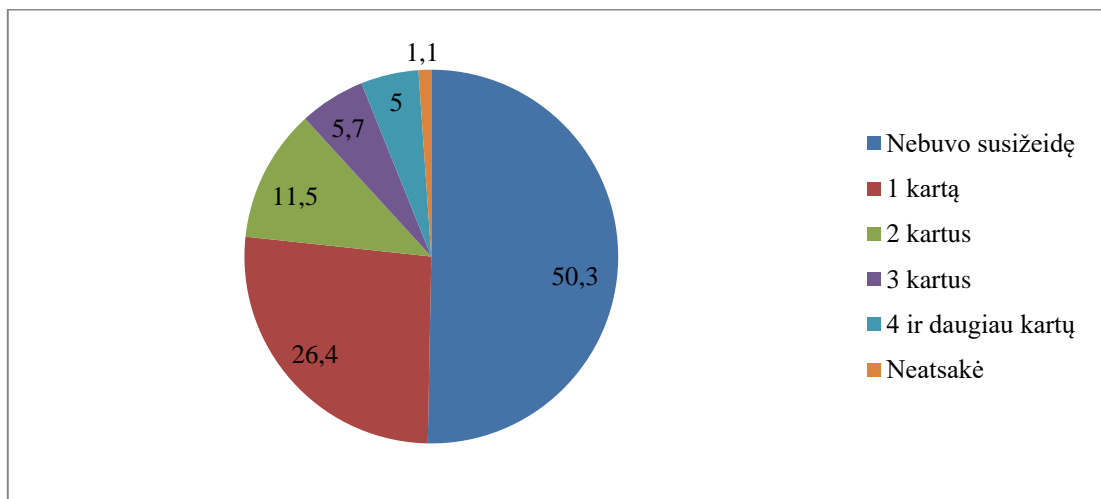
Mokiniai turėjo atsakyti, ar per paskutinius du mėnesius patyrė tėvų fizinį smurtą. Didžioji dalis Klaipėdos mokinių (88,1 proc.) nurodė, kad per pastaruosius du mėnesius jų tėvai fiziškai nebaudė (nemušė), o dažnai patiriantys tėvų fizinį smurtą (mušami keletą kartų per savaitę) yra 1,3 proc. vaikų, iš kurių didesnė dalis yra penktos klasės mokinių (1,9 proc. visų penktokų). (27 pav.).

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

27 pav. Klaipėdos miesto mokinių, patyrusių tėvų smurtą per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)

Vaikų buvo klausiama, ar per paskutinius 12 mėnesių jie buvo patyrę sužeidimų ar kitų nelaimingų atsitikimų, kai teko kreiptis pagalbos į medikus. Beveik pusė Klaipėdos miesto mokinių buvo patyrę traumų (48,6 proc.), iš jų dažnai (4 ir daugiau kartų) – 5 proc. mokinių (28 pav.).

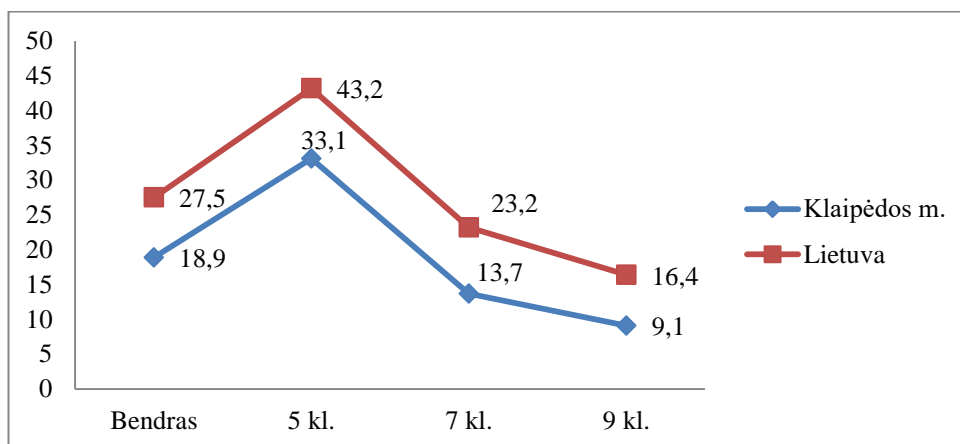

Šaltinis: Klaipėdos miesto visuomenės sveikatos biuras

28 pav. Klaipėdos miesto mokinių pasiskirstymas pagal susižeidimų dažnį per paskutinius 12 mėnesių (proc.)

2.5.Saugus elgesys kelyje

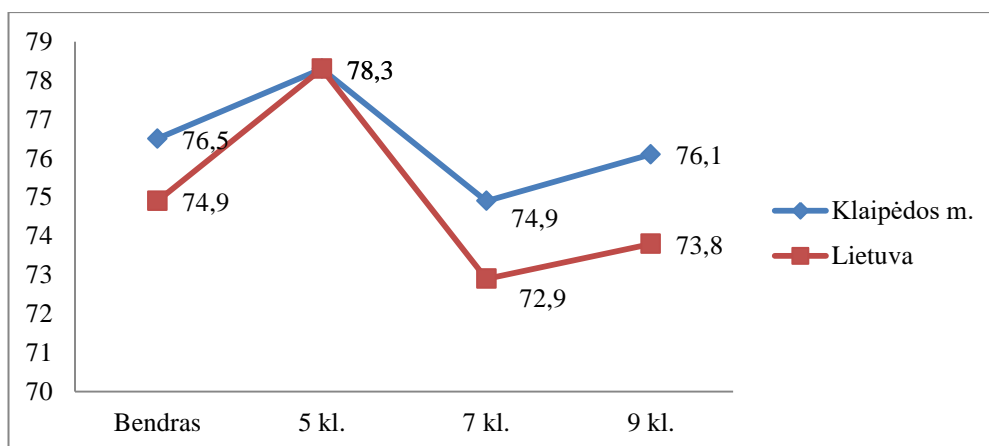
Tyrimo metu buvo domimasi, kiek yra mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiuoju paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus. Lietuvoje atšvaitus nešioja ketvirtadalis vaikų (27,5 proc.), Klaipėdos mieste – mažiau, 18,9 proc. (29 pav.). Daugiausia atšvaitus tiek Lietuvoje, tiek Klaipėdoje nešioja jaunesnio amžiaus mokiniai (5 kl.), mažiausiai – vyresnio amžiaus mokiniai (9 kl.).

Šaltinis: Higienos institutas

29 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiuoju paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis (proc.)

Taip pat vaikų buvo klausta, ar važiuodami automobilyje visada segi saugos diržą. Klaipėdos mieste šiek tiek didesnė dalis vaikų visada segi saugos diržą nei visoje Lietuvoje (atitinkamai 76,5 proc. ir 74,9 proc.) (30 pav.). Klaipėdoje, kaip ir visoje Lietuvoje, saugos diržą dažniausiai segi jaunesnio amžiaus mokiniai (5 kl.). Lyginant su Lietuvos vidurkiu matyti, kad didesnė dalis klaipėdiečių mokinių segi saugos diržus (7 ir 9 kl.), o taip daranti 5 kl. mokinių dalis tiek Klaipėdoje, tiek Lietuvoje sutampa (78,3 proc.).

Šaltinis: Higienos institutas

30 pav. Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobilyje, dalis (proc.)

IŠVADOS

Sveikatos vertinimas ir laimingumas

- Klaipėdos mieste trečdalis vaikų jaučiasi labai laimingi galvodami apie savo dabartinį gyvenimą (berniukai – 37,3 proc., mergaitės – 28,5 proc.). Pusė mokinių jaučiasi pakankamai laimingi. Pačiais laimingiausiais jaučiasi 5 kl. mokiniai. Labai ir pakankamai laimingų mokinių dalis Klaipėdoje yra mažesnė už Lietuvos vidurkį (atitinkamai 83,1 ir 86,2 proc.). Kas šeštas mokinys prisipažino, kad nesijaučia laimingas.
- 83,7 proc. Klaipėdos miesto ir 85,1 proc. visos Lietuvos vaikų savo sveikatą vertina kaip puikią ar gerą.

Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis

- 23,1 proc. Klaipėdos miesto mokinių nurodė, kad kasdien, ne pamokų metu, laisvalaikiu mankština ir sportuoja taip, kad suprakaituotų, padažnėtų kvėpavimas. Berniukai yra fiziškai aktyvesni nei mergaitės (atitinkamai 28,4 proc. ir 17,8 proc.).
- Ypač pasyviai (4 ir daugiau valandų per dieną žiūrėdami televizorių, žaisdami kompiuterinius žaidimus) laisvalaikį leidžia 19,5 proc. Klaipėdos miesto mokinių, tai atitinka ir Lietuvos vidurkį.

Sveikos gyvensenos pagrindai mokykloje

- Klaipėdos mieste didžioji dalis apklaustųjų teigia, kad mokykloje pakankamai dėmesio skiriama sveikai gyvensenai (60,6 proc.), fiziniam aktyvumui (69,8 proc.), mitybos įpročiams (46,9 proc.), rūkymo prevencijai (47,7 proc.), alkoholio prevencijai (47 proc.), narkotikų prevencijai (45 proc.).

Mityba ir burnos higiena

- Klaipėdos mieste kasdien pusryčiauja 57,3 proc., o Lietuvoje – 51,7 proc. mokinių. Didžiausia kasdien pusryčiaujančių mokinių dalis yra tarp 5 kl. mokinių. Paklausus vaikų, kaip dažnai jie valgo vaisius ir daržoves apie ketvirtadalis jų nurodė, kad 2-4 dienas per savaitę (24,9 proc. taip dažnai valgo vaisius, 23,5 proc. – daržoves), kasdien, kelis kartus per dieną vaisius valgo 24,8 proc. mokinių, daržoves – 19,2 proc. mokinių. Klaipėdoje daugiau mergaičių nei berniukų kasdien bent kartą per dieną vartojo vaisius ir daržoves. Lyginant pagal klases, dažniausiai vaisius ir daržoves valgo 5 kl. mokiniai.
- Daugiau nei 60 proc. Klaipėdos miesto mokinių valosi dantis kelis kartus per dieną, Lietuvos vidurkis kiek žemesnis – maždaug kas antras vaikas dantis valosi dažnai.

Rizikingas elgesys

- Per paskutines 30 dienų tabako gaminius Klaipėdoje rūkė 1,7 proc. penktokų, 7,2 proc. septintokų, penktadalis devintokų (18,4 proc.). Per paskutines 30 dienų elektronines cigaretes rūkė 1,7 proc. penktokų, 5,8 proc. septintokų, 13 proc. devintokų.
- Alkoholinius gėrimus Klaipėdoje daugiau vartoja vyresnio amžiaus mokiniai (devintokai): per paskutinius 12 mėn. – kas antras, per paskutines 30 dienų – kas trečias mokinys. Klaipėdos mieste ir Lietuvoje alkoholį vartojančių vaikų procentinė dalis yra panaši. Per paskutinius 12 mėnesių nuo alkoholio bent kartą apsvaigusiu buvo didesnė dalis tų vaikų, kurie gyvena tik su vienu iš tėvų.

- Klaipėdoje bent kartą per visą savo gyvenimą marihuaną ar hašišą vartojo 6,7 proc. mokinių (7,6 proc. berniukų ir 5,7 proc. mergaičių). Per paskutinius 12 mėnesių šių narkotinių medžiagų daugiausia vartojo 9 kl. mokiniai (kas dešimtas). Kitas narkotines medžiagas, išskyrus marihuaną ar hašišą, Klaipėdos mieste bent kartą per savo gyvenimą vartojo 2,3 proc. vaikų (2,3 proc. berniukų ir 2 proc. mergaičių). Klaipėdos miesto mokinių, vartojančių kitas narkotines medžiagas procentinė dalis yra šiek tiek didesnė už Lietuvos vidurkį.

Patyčios, smurtas, nelaimingi atsitikimai

- Klaipėdoje per paskutinius du mėnesius bent kartą buvo tyčiotasi iš 40,7 proc. (42,1 proc. mergaičių ir 38,3 proc. berniukų). Didžiausia dalis vaikų (kas antras), patiriančių patyčias tiek Klaipėdos mieste, tiek visoje Lietuvoje, yra tarp 5 kl. mokinių, mažiausiai – tarp 9 klasės mokinių (kas trečias).
- Daugiau nei trečdalis mokinių tyčiojosi iš kitų per paskutinius du mėnesius. Daugiausia besityčiojančių iš kitų mokinių yra 7 klasėse – beveik kas antras Lietuvoje (46,4 proc.) ir Klaipėdoje (41,3 proc.). Klaipėdoje didesnė berniukų dalis tyčiojosi iš kitų vaikų.
- Didžioji dalis Klaipėdos mokinių nurodė, kad per pastaruosius du mėnesius jų tėvai fiziškai nebaudė, o dažnai patiriantys tėvų fizinį smurtą (mušami keletą kartų per savaitę) yra 1,3 proc. vaikų.
- Beveik pusė vaikų Klaipėdoje bent vieną kartą patyrė sužeidimų ar kitų nelaimingų atsitikimų, kai teko kreiptis pagalbos į medikus.

Saugus elgesys kelyje

- Lietuvoje atšvaitus nešioja ketvirtadalis vaikų, Klaipėdos mieste – mažiau, 18,9 proc. Daugiausia atšvaitus tiek Lietuvoje, tiek Klaipėdoje nešioja 5 kl. mokiniai, mažiausiai – 9 kl. mokiniai.
- Klaipėdos mieste 76,5 proc., o Lietuvoje 74,9 proc. vaikų važiuodami automobilyje visada segi saugos diržą.